

Páll Fangi

Skálvíkingar sýna í hesum dögum sjónleikin Páll Fangi, ið Louis Zachariassen, sáli, skrivaði. Niðanfyrir hevur Viggo Dalsgaard ummæli av leikinum

Tað er altíð vandamál, at um-røða sitt egna bygðafólk uttan eingjargarðar, men óumrøddur má hesin leikur ikki verða.

Tað er dirvimikið at fara í takføri við tilíkt monumentalt verk, sum henda sjónleik, ið Louis Zachariassen, sáli, setti á blað fyri út móti hálvthundrað árum síðani.

Óivað eru tað mong, ið hava hildið leikin verið tungan og krevjandi at fara undir, tí hann man neyvan hava verið frammi á palli fyr, mær kunnugt.

Leikin spældu tey so væl hesar 4 ferðir, hann hevur verið framfurdur, at tey hava

gjørt sær æru av spælinum, tað hevur verið ein frøi at sett og hoyrt tey.

Öll somul fyltu tey tað tey skuldu siga og gera so væl út, at her er eingin at taka framúr, men tey eiga stóra takk fyri tað stríð, tey hava havt.

Tí hetta má hava verið stríggj, at hava fingið henda stóra leik so væl lagdan til rættis, tí tí tronga húsarúmi tey hava havt, her hevur vilji verið staðar, og »hvor der er vilje, er der vej».

At húsarúmið er trongligt er natúrligt, tí Samkomuhúsið varð bygt fyri um fjóruti árum

siðani, og ætlanin er, at tað ið inn rennur við henda leik, skal vera partur av tí nýtt Samkomu hús kemur at kosta.

Leikpallurin var so væl út-búgvinn, at ein kendi seg vera inni hjá valamanni sum Ras-musi í Haraldssundi, millum annað.

Hesin leikur, ið Louis Za-chariassen skapti um 1916, man kanska vera eitt persónligt mót-mæli til embætismenninar, ið tá vóru.

Tað var um tað mundi, hann var í stríð við skúla-myndugleikarnar um føroyskt mál, og tá hann, sum tann djarvi stríðsmaður hann altíð var, segði tey gitnu orðini: Lóg er brotin, og lóg skal bróast.

Úrslitið av hesum stríði varð tað, at hann gavst sum lærari.

Tá hevur hann mestsum kent seg sum ein Páll fanga, sum øll sund tyktust typt og stongd fyr.

Hetta var áðrenn hann fór niður at lesa til verkfrøðing.

Leikurin er eisini ein frábod-an um, hvat lá í manninum, ið sejnri avrikaði tað valaverk ið

Heimafturfarin

Íslendski leikstjórinn, Flósi Ólafsson, sum hevur sett upp leikin, Hundadagakongur, ið hevur sigursgongd í Sjónleikar-húsinum í Havn í hesum dög-um, er nú farin heimaftur.

Tá talan varð um at fram-føra Hundadagakong í Føroy-um, varð hildið best, at ein leikstjóri, ið áður hevði sett leikin upp, eisini skuldi gera tað her, at tryggja besta úrslit-ið. Og sanniliga hevur Flósi gjørt tað.

bók hansara »Føroyar sum rættarsamfelag» er, hetta bóka-verkið stendur sum ein minnis-varði eftir hann, sum tað flog-vit og álitismaður hann var.

Mær er sagt, at ætlanin er at spæla henda leik í komandi viku heima á Sandi.

Hetta er einki minni enn ein táttur úr Føroya søgu, og sum sagt, sera væl framfurdur, tey ið koma at siggja og hoyra hann verða ikki svikin.

Viggo Dalsgaard.

Ein fullkomin brotsgerð

JOHNSIGURD JOHANNESSEN týddi

3. PARTUR

Lögreglan helt tað kortini verða óhugsandi, at Nathan Leopold hevði framt brotsgerðina.

Tann 20 ára gamli Leopold hevði júst lokið prógv við Lærda Háskúlan í Chicago. Hann var limur í nógvum fel-øgum í býnum, og hildið varð, at hann fór at roynast væl í virki sínum sum *sakførari*.

Hetta kundi als ikki sam-rima, hugsaði lögreglan.

Ránsmaðurin hevði kravt 10.000 dollarar í loysipeningi frá Franks. Franks hevði nóg-van pening um hendur, men kundi ikki verða sammettur við faðir Nathans.

Um so var, at tann 20 ára gamli Leopold hevði pening fyrir neyðini, so kundi hann hann bert heita á faðir sín um at lata seg fáa ta neyðugu upphæddina, helt lögreglan, tá komið varð eftir, at faðirinn gav soninum alt tað, hann bað um.

Tiskil varð tað við ringari samvitsku, at lögreglan setti navnði Nathan Leopold á list-an yvir teir, ið hildnir vóru at hava framt brotsgerðina. Men Nathan mátti verða avhoyrdur.

Nathan búði nærindis Har-vard skúlanum.

Ein vakran dag bankaðu tveir lögreglumenn á dynnar í heimi Nathans.

Lögreglumennir lögdu bein an vegin til merkis, at hann gjordist ikki sørt ovfarin at fáa slíka vitjan, og segði tí berf: — Tíverri, eg kann ikk hjálpa tykkum.

Annar av lögreglumonnunum tók brillurnar, ið arbeiðsmað-urin hevði funnið, upp úr lummanum. Nathan spurdi:

— Hvi vísa tygum mær hes-ar brillurnar?

— Eiga tygum brillurnar?

— Nei!

— Ein arbeiðsmaður fann tær stutt frá, har Robert Franks varð myrdur. Kendu tygum Ro-bert Franks?

— Eg kendi hann ikki bein-leiðis, men eg visti, hvør drong-urin var.

— Onkuntíð prátaðu vit sam-an, Hann var ein sera dúgigur drongur.

— Hvar vóru tygum tann 22. mai seinnapartin og um kveldið?

— Eg kann ikki minnst reiðiliga. Eg haldi kortini, at eg var saman vð einum vin-manni. Vit báðir ótu dogurða á eini matstovu, og klokkan var vorðin nógv, tá vit vóru aftur við hús.

— Hvør var hesin vinmaður tygara?

— Tað er onki at yvir at dylja, segði Nathan, og tókst alt í einum at verða sinnilgari. Hann eitur »Richard Loeb, segði Nathan.

Lögreglumennir fingi at vita, hvar Richard Loeb búði.

— Hetta er tápuligt, segði Nathan. Tí vit á fóra væl, at eg havi ikki fyrir neyðini at bera at á slíkan hátt, til tess at fáa pening. Eg eri ongin brots-maður!

Nathan fór yvir at skrivi-

borðinum og tók ein peninga-kekk úr einari skuffu.

— Hesin kekkurin prógvar tað. Kekkurin er upp á 3.000 dollarar. Eg havi fingið hann frá faðir minum, segði Nathan.

— Brillurnar, hvussu við teimum, tók lögreglumaðurin uppافتur.

— Eg havi áður sagt, at eg ikki eigi hasar brillurnar.

— Og eg taki uppافتur, at tygum eiga hesar brillurnar, segði lögreglumaðurin íslkliga.

Nathan tagði eina løtu. Lög-reglumaðurin handaði honum brillurnar. Síðan segði Nathan:

— Hvussu vita tygum við vissu at siga, at eg eigi brillur-nar?

— Hvussu ber tað til, með-ni, tygum ikki kenna tygara egnu brillur, segði lögreglu-maðurin.

Nathan tagði aftur. Öttí var komin á hann, tað var skilligt.

— Eg havi alrahest mist tær, segði Nathan.

— Nær og hvussu hava tyg-um mist tær?

— Alrahest í heyst. Ítrv mitt er at kannu fuglar. Fyri at fuglarnir skulu ikki vita av nokrum, verið eg stundum noyddur at blaka meg niður á vøllin. Eg roki við, at eg havi tær í slíkum sambandi.

— Hava tygum verið á stað-num, har líkið av Robert Franks varð funnið?

— Eg havi verið har nakrar fáar ferðir. Seinast fyri einum ári síðan.

— Glösin eru rein, og so-statt hava brillurnar ikki lig-ð

í fleiri mánaðir, segði lög-reglumaðurin.

— Hvussu kann eg vita, hvør ið hevur reinskað brillu-glösin, segði Nathan burturvið.

Lögreglumennir kravdu, at Nathan Leopold skuldi koma á lögreglustaðina at greiða nærri frá brillunum.

Dagin eftir var Richard Loeb avhoyrdur. Hann var eisini sonur ein ríkmann. Loeb var bert 18 ára gamalur. Á sama hátt sum Leopold, dugði hann væl í skúlanum og varð sera væl umtóktur av skúlafel-øgum sínum.

Men kortini var eitt frávik millum hesar báðar.

Meðan Leopold tókst duga væl at snúgva sær í frágreiðing-sini, svaraði Loeb tápuliga spurningunum, sum lögreglan setti honum. Avhoyringin vardi í triggjar tímar.

Jú, Nathan og Richard hövdu verið á eini matstovu tann 22. mai, síðan vóru teir farnir við einum bili ein túr í býin.

— Í bili Nathans? spurdi lögreglan.

— Nei, vit hövdu kent ein reyðan bil av merkinum *Willys-Knight*.

Alt, sum Richard greiddi frá, varð skrivað niður. Á sama hátt varð gjørt, tá Nathan varð avhoyrdur.

Undir avhoyringini var ein frágreiðing givin, um at hesir báðir áður hövdu havt sam-band við lögregluna. Hetta var í 1922.

Teir vóru tá handtiknir

fyrir at hava tveitt múrsteinar inn í handlar, men onki álvars-ligt varð vorðið av hesum kort-ini.

Seinni kom fram, at frágreið-ingarnar, ið Nathan og Ric-hard gövu, als ikki samrim-aðu.

Richard Loeb hevði sagt, at teir báðir hövdu koyrt við ein-um *Willys-Knight*-bili, sum teir hövdu kent — úr bilskúri fað-irs Nathans.

Bilforarin hjá faðir Nathans segði harimóti, at bilurin hevði staðið í bilskúrinum allan 22. mai, júst, tá ræningin skuldi verða farin fram.

Richard Loeb visti onki at siga um hetta. Sveittin rann av honum.

Nathan Leopold varð síðan spurður, um hann hevði eina skrivimaskinu. Hetta játtaði Nathan.

— Hvussu eitur skrivimaski-na tygara?

— Remington.

— Hvussu leingi hava tygum átt maskinuna?

— Fýra-fimm ár, svaraði Nathan.

Lögreglustjórinn sýndi honum eitt pappir.

— Hava tygum skrivað hetta?

— Ja, svaraði Nathan.

Hvussu kunnu tygum greiða frá, at stavirnir á papp-irinum stava frá eini skrivima-skinu av merkinum *Corona*, spurdi lögreglustjórinn, og bíðaði í spenningi, hvat Nathan fór at svara upp á spurningin.

(Framhald)